

Megjelenik **reggeli és esti** kiadásban, tehát **mindennap** a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca **122.** sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent

Nyitertéri czikkék:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetések díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Zürzavaros tanácsadás.

(Brr.) A megyegyűlések küszöbén figyelemmel kell kísérnünk azokat a jó tanácsokat, melyekkel az erdélyi autonomiáért, tulajdonképp Magyarország állami megbénításáért rajongó „Gaz. Tr.” élteti román véreinket.

E tanácsadásban találunk néhol egy-egy ép eszmészikrárt; de ezek úgy vannak a szenvedélyhevitő szóvirágokkal tarkázva, hogy a románok fejébe kergessék a vért, hogy őt gyűlölettel eltelve vezessék a municipium tanácskozó termébe.

Mi célja lehet az ily modoru felvilágosításnak, könnyű belátni bővebb fejtegetés nélkül is: gyanúsítás és felbűsítés nem azon factorok, melyek bármiféle politikai szervezés körül szolgálatot tehetnének akár román-nak, akár magyarnak s legkevésbé a mindnyájunk érdekében fekvő közügynek.

A románok tartisanak össze, hogy a megyéken kivivhassák az őket megillető jogokat, ez ellen mit sem szólnak; ha alkotmányos polgárok, ez uton kell haladá-suk föltételeiért dolgozni, küzdeni. Hanem a haladhatás hiu remény, s önállatlanság válik azon perczen, a mint más nemzetiségű polgártársaikat nem érdektársaiknak tekintik, sőt ellenségekép készülének velők szemben helyet foglalni; ez legfőlebb az önkormányzati jogok gyakorlatát akasztaná meg, s így mindnyájunk kárával gátolná a keblí érdekek felkarolását; ez pedig alig lehet a municipális élet célja, törekvése.

Pedig a „gaz”-i tanácsok ez irányban látszanak kapacitálni a románokat. Különbömi miért állítja a „Gaz.” a román tulzókat a democrat elvek védői gyanánt szembe velünk, mint „nemességgel,” csakhogy népleigázó tendenciákkal gyanusíthasson, kik vakeszközül használják a román volt nemeseket s azt szeretnék, hogy a román „szellemileg, anyagilag éhen haljon” s jusson el oda, hogy a haja bujjon ki a kalapjából.

A kik ily színben tüntetik fel a magyar állam fen-tartásának hieit, azok nem a „valódi román patriotis-must” szolgálják, hanem a gyűlölet elvakultjai, kik leg-kevésbé sincsenek arra hivatva, hogy nemzetfeleiknek jó tanácsot osztogassanak; ezek nem terjesztik köztük a világosságot, hanem azon kötelekeket próbálják szét-zsagatni, a melyek e haza bár más nyelven beszélő, de az alkotmányos szabadságok élvezésében összekapcsolt flait egymástól elválasztanak; ezek azok a matadorok, kik a politikai képtelenségek hobortjaival „ütögetik fejbe” jámbor hallgatóikat, csakhogy lelki „szemeiket kivájján” neki vezethessék őket a falnak.

A „gaz”-i jó tanácsok az oktatja a románokat, testvériesüljenek egymással, nyérjék meg a volt román nemességet; ne lankadjanak a küzdelemben, ha mindjárt fokokkal is fenyegetnék, mert a fokok ereje megtörök a törvények hatalmán; végül, hogy jelentsék ki írásban, miszerint nem akarnak ők más nemzetek jogain csorbát ütni, midőn a megukét kivinni igyekeznek.

Kiváncsiak vagyunk ez írásbeli nyilatkozatokra. Előre is legyenek meggyőződve a tulzó urak is, hogy a pár nap mulva megnyitandó megyegyűlésekben csak a törvényhez s ez országgrész valamennyi polgárainak jól-létéhez ragaszkodó testvérekkel találkozzanak, kik, ha ehét velők, ha nem ellenők is megvetni igyekezzendek

T Á R C Z A.

Desjardins Ernő pesti felolvasásai a Dunán való szabad hajózásról s Párisról a porosz ostromzár alatt.

Desjardins köszönetét fejezván ki azon rokon-szenvért, melylyel a sajtó s a magyar képviselőház több tagja részéről találkozott, áttért a Duna fontosságának jellemzésére. Magyarország azon ország, mely ezen folyó mindkét partjának legnagyobb részét birja, így tehát ezen ország feladata annak javítását kezdeményezni és arra közreműködni, hogy az a termékeny talaj termé-nyei számára megnyitassék. A Dunán való szabad for-galmat két akadály nehezíti meg: a torkolat és a vas-kapu.

Ezen két kérdés szoros összeköttetésben van. A legnagyobb akadályt a torkolat képezi. Desjardins ur ezután a különbséget fejtegeti oly folyók közt, melyek az Océánba ömlenek és melyeknél a magukkal hozott föld a folyó és a tenger ellenfolyásai által szétszóratik és azon folyók közt, melyek beltengerbe ömlenek, hol a földtartalom felosztását a tenger folyókon pad által akadályozza. Innét származnak az áthághatlan gátak és a folyón való forgalom akadályai. Ezeknek legyőzésére két eszközt indítványoztak és alkalmaztak: az egyik, melynek hatását a gyakorlat bebizonyította, a tengeri csatornázás, mely abban áll, hogy a folyót torko-lata felett csatorna segítségével a tengerrel azon oldal egy pontjában kötik össze, mely a tulsó oldal omlásai

a valódi önkormányzat alapját, azon szabadságokét, melynek gyümölcseit együtt élvezendi román és nem-román, s melyek nemsokára mindenkit arra fognak meg-tanítani, hogy a politikai bombug megjárja emotionak; de állandót, a nép érdekeire nézve üdvöst soha és sehol sem teremtet, s legfőlebb rombolni lenne képes ott, hol mások a közügy érdekében építeni törekcsenek.

Egyházi szervezet.

Az erdélyi ev. ref. hitfelekezetiük alkotmá-nyának szervezése képviselői alapon a maga tel-jességében a befejezéshez közel áll; a községek és megyék szervezése bevégzett tények. A főtanács szervezete is, mely az egyház legfőbb hatalmat fogja gyakorolni, kerületi közgyűlés neve alatt, a fő egy-háztanács által meg van már állítva, a közszinnal közölve, a „Protestáns Közlöny”-ben a szerkezetre vonatkozólag lehetett már észrevételeket, illetőleg bírálatokat olvasni. Az ügy fontossága nem teszi feleslegessé a több oldalról vélemény-közlést. — Kezdjük tehát az ismertetést alólól, hol a szervezés megkezdett és onnan felfelé fokozatosan vitetett. Lássuk.

I-ször. A községi szerkezetet.

Nem szükség érinteni ennek oly pontjait, melyek a protestáns egyházi élet fejlődését biztosítják s az önkormányzati ösztönt élesztik; de kötelesség benckés alá venni azokat, melyekben a képviselői rendszer hiányai felismerhetők, melyek a közszelle-met apasztják, a visszaélésre mezőt nyitnak, A szer-kezet megadja a kétszáznál kevesebb tagot számláló községekben mindenkinek azon őt megillető jogot, hogy papját, iskolatanitóját, hivatalnokait, presby-tereit szabadon válassza, azoknak tetteit bírálhassa, számoltassa; de a kétszáz tagot felülhaladó közsé-gekben a képviselőt egy alkalmazza, hogy ezt épen eszközül használhassa fel arra, hogy az egyes tagokat a hivatalnokok, presbyterek, papok, iskola-tanítók választásától elzárja; mert a tagokat meg-illető minden jogok gyakorlatát a képviselőtestü-letre ruházta.

Ezen intézkedés egybezavarja a képviselőt fo-galmát a választással, midőn a képviselőtestületet választó-testületi joggal felruházza, mennyiben azt a presbyterek és papok választására vonatkozólag, két foku választásnak tekinti.

Ámde a képviselői rendszerében a kétfoku választásnak más a fogalma, más nemű a gyakor-lata; mert az csupán a választási mütételre választott egyéniségek, vagy választótestület által gyako-roltathatik, mely választó, de nem képviselő-testü-letnek nevezetetik, kik azonnal, mihelyt a választás mütételét végezték, megszűnnek létezni. Ha ez így nem lenne, oly szándékot s akaratot képviselhet-nének, melyekre képviselők ki nem terjesztetett, vagy megbízók megváltozott akaratának lennének képviselői. A községi szerkezetben dacára annak, hogy képviselőtestület benne létezik, a kétfoku vá-lasztás helyet nem találhat. Nem is lehet sehol bár mely képviselői alapon nyugvó alkotmányban esetet felmutatni arra, hogy községben kétfoku választás

ellen védül szolgál. — Ezen eszközt már a régiek is használták, és ez emelte annyira Alexandriát.

A másik, melynek lehetlenségét mind a gyakorlat, mind az elmélet bizonyítja, a gátrendszer, mely a folyók vízének a torkolatban két párhuzamos vonal közt elzá-rásában áll, hogy így a folyónak több erő kölcsönöztes-sék és ennek segélyével a felhalmozott földtömeg a hajók előtt tovább hajtassék. De a folyó vize, melynek e töme-get hajtani kellene, önmagában rejtli azon akadályt, melyet le kellene győznie. A Duna a legujabb számítások szerint évenként 60 millió köbméter földet visz magával, és azt torkolatában lerakja.

És mégis a gátrendszert létesítették a Duna torko-latnál és a három torkolat közt azt választották, melyben legkevesebb víz van, mely szélességére nézve a legcse-kélyebb és mely a legtöbb nehézséget nyújtja: a sulinai ágát. Ez a középső és a tengerbe a folyó összes vízének körülbelől 15-öd részét viszi.

Magyarország a vaskapuk megnyitását követeli. Desjardins ur ezen munka létesítését igen könnyűnek és kevés költséggel járónak hiszi a dynamit segítségével; de figyelmezteti a gyakorlati és értelmes embereket, kik Magyarországon oly nagy számmal vannak, hogy gon-dolják meg, miszerint a vaskapuk megnyitása mítsem ér, ha a Duna torkolatainál nem szabad, mert ma már nincs helyi és szűkkeblí érdek nem létezik, valamennyi pol-gárisult nemzet egyetemlegesen érdekelt, a szabad ver-seny valamennyinek és mindegyiknek előnyére lesz. Desjardins ur, ha e két munka nemsokára végrehajtatik, igen közel jövőben lehetségesnek tartja, hogy a tengeri hajók Pestig feljőjjenek, és teherrel rakodjanak, hogy azt egyenesen átrakodás nélkül kelet és nyugat kikötőibe

lenne alkalmazva. Ennek oka nagyon egyszerű és tiszta. A községi jog és kötelezettség az egyéni jogból foly ki; a község a felsőbb kormányhozi viszonyában, oly jogi személyt képez, mint egyes személy a községhez viszonyában, és valamint egyesek a községnek, úgy községek csak akkor vannak alávetve az államnak, midőn társas közérdek forog fenn; de minden oly tárgyban, mely magokra tartozik, függetlenek. Innen van az, hogy minden államban, úgy Magyarhonban is, képviselői által foly be és munkál a nép a legfelsőbb kormányzat ágáiban, mikor az állam általános ügyeiről van kér-dés; ez oly esetekben, midőn a nagy néptömeg gyűlése miatt a higgadt tanácskozás lehetetlenítettik, annak szükségesképen úgy kellett lenni, mert az állam hatalma kezelésével minden egyes polgár érintkezésbe nem jöhet. De nem úgy van a köz-ségben, hol az igazgatást kezelő munka a kormány-zottakhoz közelebb esik, sőt közvetlen érintkezésbe van; ott a község tagja valamint a képviselő test tagjait, épen úgy tisztjeit, hivatalnokait közvetlenül választja, a nélkül, hogy kétfoku választásra szükség lenne. Világosítsuk ezt fel példával. A magyarhoni képviselői szerkezet alapján nagy városokban pol-gári, községi képviselő testületek vannak állítva; mert ha minden polgárnak a községi igazgatásra közvetlenül egyenes befolyás adatnék, a nagy so-kaság miatt lehetetlenítene a tanácskozást; mely ok-ból egyes polgárok befolyása az igazgatásba, csak közvetlenül választott képviselőtestület által bizto-sított. Evel párhuzamban áll a városi egyházi képviselőtestület; de e mellett vannak a városoknak tisztviselői, főbírái, tanácsosai, kik szintén párhü-zamban állnak az egyház gondnokával, tiszteivel, presbytereivel, hanem ezen városi tisztek és tanács-sok nem választatnak a képviselőtestület által, mint a szerkezet szerint az egyházi keblí tanácsosok, gond-nokok és tisztek, hanem közvetlenül egyenesen a nép által.

Azon kérdésre tehát, hogy: mi célt rejthet a szerkezetben a képviselői rendszer szabályaitól azon eltérés, hogy a presbyterek, gondnok, papok, iskolatanítók közvetlen választatása jogától az egy-háztagok elrekesztettek, és e jogok gyakorlata a képviselő testületre bízott, semmi más feleletet adni nem lehet, mint azt, hogy mind azon tér, a mi az egyháztagok jogköréből elvonatott, az egyházi tisztek, illetőleg papok jogkörét szaporítja és ezen feleletnek alapja annál tisztább és biztosabb; mert ha az egyháztagok a képviselőtestület tagjait köz-vetlenül választják, még szinlett okot, vagy ürügyet sem lehet felhozni arra, hogy épen azon módszerrel ne választatnák meg közvetlenül tisztjeiket, pap-jokat, iskolatanítójukat.

De az egyházi életben legfontosabb egyéni jog a papok és iskolatanítók választása, mert ők is a fizetett hivatalnokok közé számíthatnának ugyan állomásokból kifolyó kötelezettségökneél fogva; de nem lehet őket egy kategóriába számi-tani a keblí gondnokokkal, presbyterekkel, kik három évre választatnak, s ha veszítik a nép bi-

vigyék, és e mellett felhoz minden érvet, mondhatjuk minden bizonyítékok.

Értekezése végén néhány meleg szóban kifejezte reményét, hogy el kell jönnie ama kornak, melyben nem lesz többé a népek fölött hatalma azoknak, kik csak há-borura és önérdékelt előmozdítására törekednek.

Desjardins második előadásában a porosz ost-romzár alatt álló Párisról értekezett, érintvén a „Com-mune” keletkezését is. Legérdekesebb volt értekezésének azon része, hol a szereplő egyéniségek főbbjeit jellemzé. Erőtéljes vonásokkal rajzolá az ostromlott Páris képét, és egy csomó érdekes adatot nyújtott a feledhetlen ost-rom korszakához. Desjardins mindenekelőtt Dorian t emel ki mint, ki legfőbb érdemet szerzett magának Páris védelme körül.

Valóban a sajtó s a közvélemény igazságtalan volt e férfiu iránt. Dorian mint közmunka-minister lázas tevékenységet fejtett ki éjjel-nappal és jobbadára neki köszönhető, hogy Páris pár hét alatt oly temérdek élelmi készlettel látott el. A kőrfal s az erődök megerősítése körül is sok érdeme van Doriánnak. Ő többet tett Trochu egész tábornokánál. Desjardins igen elítélőleg szolt az egykor sokat emlegetett tábornokról. Trochu a lehető leggondatlanabban intézte Páris védelmét, sőt Desjardins azt veti szemére, hogy elejétől kezdve nem volt bizalma a védelem sikerében. Trochu tábornokról tiszti körökben azt mondták, hogy kitünő tollu író, írói körökben pedig azt, hogy sokkal jobb katona, mint író. Ez elég jellemző a tábornokra nézve.

A sorkatonaságról nem igen hízolgően nyilatkozott Desjardins. Vinyó tábornok emberei, midőn a sedani ütközet után visszatértek Párisba, rémületet és csügge-

zalmát, tisztujtítás alkalmával kiszavaztatnak. Ugyanis a papok és iskolatanítók élethosszáiglan választat-nak, s ha a canon által eljőkbe szabott fogadá-sok szerint erkölcsös magaviseletet folytatnak, nem lehet őket amugy rövid uton a bizalomvesztés ese-tében tisztujtással kiszavazni, hanem kereset alá kerülnek, s az egyházi ítélő hatalom mozdíthatja el őket, e mellett a pap-választás az egyház-tagnak vele született elidegeníthetetlen oly joga, melyet nékie a természet adott, melyet töle a tár-sadalom sem jogosult elvenni, éppen úgy mint az önvédelemre, beesületre, éleltenntartásra, testi és lelki erejének kímélésére, nemesbítésére szüksé-ges eszközök megszerzésére vonatkozó jogát; sőt a társadalom feladata éppen az, hogy ezen vele született természeti jogait biztosítsa; mert nem a népek vagynak rendelve a kormányért, hanem megfordítva a kormányok a népet. Ezen intéz-kedés tehát a protestáns szabadság elveivel, a társa-dalom céljával, feladatával annyira ellenkező dolog, hogy ha a szerkezet ezen nagy hibája ki nem javíttatik, nem messze lesz az idő, midőn a felvilágosult nép el fogja mondani róla, mint az észak-amerikai szövetségi társaság a függetlenségi nyilatkozatban ez előtt már száz évvel nyilvánított, azt tudni illik, hogy: mindannyiszor, valahányszor az embernek vele született természeti elidegenít-hetetlen jogainak valóstítására szánt végződélok az állam hatalma rombolólag érinti, joga van azt meg-változtatni, eltörölni, mást állítani, s azt oly alap-elvekre fektetni, a mint azt biztonságára, boldog-ságára legelőnyösebbnek látja.

Azonban a gyakorlati élet már is bebizonyi-totta, hogy nincsen életrevalósága, mert halva született; megfejtette, hogy választási törvénye tág mezőt nyit a visszaélésekre, a tekintélyesebb befolyások érdekeit érvényre juttatni. Ugyanis a községi szerkezetnek életbeléptetése után Székely-Udvahely város egyház-községében tudat szerint pap-választás fordulván elő, a Gelei canon és azon nyugvó százados gyakorlat szerint a község papját általános, közvetlen szavazással vá-lasztotta, s a törvény holt betűnek maradt. De voltak tanui Kolozsvár városában is többen ezen új törvény megjelenése után ez előtt néhány évek-ke, a szerkezet alapján tartott pap-választásnál, hogy a miveltebb, értelmesebb része a tagoknak, miként vonta meg részvételt a pap-választásba bé-folyástól; tapasztalni kellett, hogy oly gyűlésben, melyben a városnak két tizedéből az összeírás sze-rint 82 egyháztag volt összehíva, a pap-választás felett képviselő által intézkedni csak négy tag jelent meg és látni lehetett a választásoknál, miként szemeltettek ki a választó testületnek kevésbé ön-álló tagjai arra, hogy a hatalmasabb érdekeinek a választásnál megnyeressenek. Szomoruan kellett tapasztalni, hogy tekintélyes egyének, kiknél a közszellemnek helyét egyéni érdekeik foglalták el, miként használták fel hatalmokat arra, hogy a köz-érdekekkel ellenkező törekvéseiknek a kiszemelt ke-vésbé felvilágosult éppen azon választó egyénisé-

dést terjesztettek bizalom helyett. A mobilgárdában sok jóakarát volt, de fegyelmet e csapatok sem ismertek. Ez természetesnek tűnik fel, miután a mozgó nemzetörség önmaga választotta tisztjeit, és így a főlebbvalók iránti kellő tisztelet biányzott. A nemzetörségről azonban a legmelegebb elismeréssel szolt. Ha Trochu föl tudja használni a 350,000 emberből álló párisi nemzetörséget, aligha nem lehetett volna áttörni a német záróvet. A nemzetörség nem ismert más óhaját, mint harccha vo-nulni a külellenség ellen.

Desjardins élénk szavakkal ítélte el a frasisok hőseit. Főlemlíté Trochu egyik proklamatióját, hol a tábornok azt mondja, hogy Páris sohasem fog capitulálni. És Páris mégis capitulált. Célzott továbbá Favre Gyulára is, ki egyik köriratában azon emlékezteti szavakat mondá, hogy Franciaország egy talpalatnyi tért és egy követ sem fog odaengedni váraiból az ellenségnek. Végre közderülttség között idézé Ducrot tábornok szavait: „Vagy meghalok, vagy mint győző térek vissza Párisba.” S s hős tábornok sem nem győzött, sem nem halt meg, hanem épen és egészségesen vezeté vissza vert seregét Párisba.

A communeről terjedelmesebben nem szólhatott Desjardins, miután már kifogyott az időből. A commune jellemzésére fölhozta, hogy a márcz. 18-ki párisi felkelés tulajdonképi vezetői mindvégig titokban maradtak. Des-jardins meg van győződve, hogy az egész fölkelés a nemzetközi munkásliga műve volt, megigérvén, hogy erről legközelebbi előadásán részletesebben fog szólni. A közönség élénk tapsokkal üdvözölte a francia tudóst előadása végén.

(„Er.”)

gek által szerezzék érvényt, kiknek tévelygő nézeteiket felvilágosítani az ő kötelességük lett volna, így éppen azoknak mesterkedéseitől szédítették el, kik az ő bizalmokat bírták, a nélkül, hogy azt kiérdemelték volna, vagy a kik azt inkább birni, mint megérdemelni törekedtek. Közvetlen, hogy azon választás oly papi egyént állított a kolozsvári székes papi hivatalhoz, ki arra elégséges képzettséggel ellátva nem volt, ki hajlamai, erkölcsi és szellemi a papi nagy fontosságú hivatalhoz nem kötelek; mely miatt az egyház éppen azon tekintélyeinek bizalmuk fordult el tőle, kik az ő megválasztására befolyást gyakoroltak. Ily törekvéseit a korteseknek a nyílt választás, mely az eredményre annál veszélyesebb hatást gyakorol, minél hatalmasabbak és kifejtettebbek a helybeli tekintélyek befolyásai a választó tömegre, leginkább elősegítette; mert a választási törvény szerint a szavazók nem irott szavazatot adtak, hanem előszóval mondták el azt a választást vezető biztosoknak. Tanulságul szolgálhatnak ezen jelenségek arra, hogy nem törvényhozói bölcsesség az egyháztagokat megillető jogokat apasztani, a közügy iránti lelkesültséget, önkormányzati ösztöneiket rossz törvénnyel lerontani; s a visszaéléseknek tért nyitni; korlátozza a visszaéléseket választási jó törvényalkotásával, de a protestans szabadságot ne hajtsa kényszerítőleg a többség akarata alá. A szerkesztőnek a pap-választásra vonatkozó hatodik pontja, mely szerint bizonyos számú képviselők választatnak, azok teszik aztán az ekklesiái gyűlést és ennek minden teendői, jogai, kötelességei a képviselő testületre szállanak, azon esetre, ha ki nem irtatnék, legalább tiszta meghatározással körül kell írni; mert a paragraphus embere, annak betű szerinti tartalmára hivatkozással, a kepefizetést is megtagadhatná. (Folyt. köv. t.)

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jun. 12. 1 óra — p. délután.
Érkezett Kolozsvárra jun. 12. 1 ó. 15 p. délután.

Páris, jun. 11. Louis Blanc írja a „Figaro”-nak, hogy mint minden becsületes republikánus szintén borzalommal tekint a commune gyujtogatásaira, rablásaira. Rossel elfogott. A kormány nyugodtan néz a párisi és vidéki választások elé.

Grátz. A nagy fogdában fellaadtak a rabok. 1 1/2 zászlóalj katona fegyverrel verte le őket.

Konstantinápoly. A török kormány elhatározta, hogy egy lengyel sem tőr meg államhivatalban; erre az ürügy a párisi commune garázdálkodása, valódi ok Ignatieff befolyása a portára.

Versailles. A legitimista és bonapartista ügynökök országszerte működnek.

Milano. A hazamenő francia foglyokat szidalmazták, sárral dobálták.

Szt-Pétervárt rossz hatást tett az, hogy a porta a levert arab tartományokban hagyja állomásozni rendes hadait.

Legujabb táviratok.

A „Journ. Officiel” Jules Favrenak egy folyó hó 6-ról kelt körlevelét küldte a párisi lázadás okairól. Legfőbb ok gyanánt a körlevelben ezeket jelöltetvén ki: 300,000 munkás földhalmozása, kik Párisba hozattak a császárság munkásaihoz; ama jakobinus izgatók fondorlatai, kik október 31-én s január 22-én legyőzték, végre a nemzetközi munkás-társulat működése, melynek tanait s veszélyeit a körlevel előadja.

Versailles, június 9. A pénzügyminiszternek egy jelentése, — mely a felleendő kölcsönre vonatkozó törvényjavaslathoz van mellékelve, — azt hangsúlyozza, hogy a porosz megszállás megszüntetése végett szükséges két milliárdot melőbb lefizetni. A jelentés a kölcsön sikere tekintetében az idegen nemzetekre is számít; de legfőképp magának Franciaországnak erőlyes közrehatására.

A számuizetési törvény eltörlésére nézve létre jött kiegyezés szerint, az orleansi hercegek kötelezik magokat, hogy választásuk igazolása után leköszönnek képviselői állásaikról és a jelen ülés-szak alatt nem lépnek föl. Thiers ma ujjalag hangsúlyozta, hogy a közlérsaságot fen fogja tartani.

Jules Favre egy köriratában az utóbbi páriszi felkelést az „Internationale” üzelmeinek tulajdonítja. Rossel Párisban fogták el.

A bourbon fusioiban csak Nemour hercege és Páris grófia vesznek részt. Joinville és Aumale hercegek nem fusionálnak.

Berlin, jun. 8. Biztos hírek szerint Páris bevételkor 15,000 porosz öletett meg.

Versailles, jun. 9. Thiers a nemzetgyűlés mai ülésén hangsúlyozza, hogy minden felizgató kérdés elnapoltassék a rend és hitel érdekében. Ő a közlérsasághoz hű marad. Erre Joinville és Aumale hercegek választása 484 szavazattal 115 ellenében igazoltatott.

Bukurest, jun. 8. A kamara igazolta a választásokat mind, és megválasztá az osztályokat. — A kamra elnöke az ó-konzervatív Ghika Demeter lón megválasztva.

A berlini „Post” egy bukaresti magán-táviratot közöl, mely szerint a rumániai kormány és Strousberg közötti vizsályok, alkudozások által közel állanak a kiegyenlítéshez. A rumániai vasuti kötelezővel állami javadalmakra alapított rumániai állampapirokka fognak átalakítani a kamatok leszállítása mellett, s a januárban lejárt szelvény ki fog fizetett. Legközelebb erre vonatkozó előterjesztmények fognak a rumániai kormányhoz intézteni.

Berlin, jun. 10. Az orosz császár határozott ki-vánatára Bismarck és Moltke tegnap audientian fogadtattak általa.

Bécs, jun. 10. A „Tagblatt” egy római levelet közöl; e szerint a zsinat politikai bizottmánya egy schemát dolgozott ki, melyben valamennyi uralkodónak és kormányának a pápától való függése mondatik ki; a schema már helyeseltetett a zsinat többsége által; s nem sokára dogma gyanánt fog kihirdetett.

Versailles, jun. 10. Joinville és Aumale hercegek Thiersnél és Grévynél látogatást tettek, a mit Thiers egy óra mulva viszonzott. Mint állítják, a hercegek a legmegnyugtatóbb biztosításokat adták. A pótválasztások 113 választó-kerületben jul. 2-ra vannak kitűzve. A hivatalos lap azt állítja, hogy a francia banknál volt letétemények érintetlenek maradtak.

Páris, jun. 9. A poroszok tegnap megkezdék a Szajna tartomány kiürítését. Az ostrom-állapot beszüntetését hűtőre várják. Valamennyi lap helyesli Thiers beszédét és a nemzetgyűlés szavazatát.

Florenz, jun. 9. Hirlik, hogy a bécsi kormány volt az első, mely a Rómába költözést tudtul adó köriratba barátságosan felelt és az osztrák követet utasítá, hogy az olasz udvart Rómába kövesse.

Bécs, június 9.

A bir. tanács mai ülésében napirenden volt: a budget feletti részletes vita. Az udvartartás, kabineti iroda, bir. tanács, bir. törvényszék szükségletei vita nélkül, a bizottság javaslata szerint fogadtattak el. A ministeri tanács szükségleténél Kotz Keresztély csodálkozását fejezi ki a felett, hogy a rendelkezési alaphól 50,000 frt törültetett, a nélkül, hogy az indítványoztatott volna. Erre a ministeri tanács szükséglete elfogadtatott.

A belügyminiszterium szükségleténél Czerkawski, a budget-bizottmány kisebbségének nevében államrend-örsegi kiadásokra 120,000 frtot indítványoz felvételni. Kotz Keresztély pártolja ezen indítványt. Zaillner a jobboldali követek mult évi beszédeiből, nevezetesen Grocholskiéből egyes helyeket idéz, melyek határozottan ellenzik a rendelkezési alapot.

Schaup kimutatja, hogy egy ilyen tétel beiktatása bizalmi szavazatot involválna. — Russ a tétel ellen szólván, hevesen megtámadja a ministerelnököt. Lasser kifejté, hogy az indítványozott kiadási öszlet többletének

jóváhagyása egyedül a delegatio idevonatkozó határozatának kifolyása lenne. Kuranda és Wolfrum beszédei után, kik ellenzik a kisebbségi indítványt, — kinyilatkoztatja a ministerelnök, hogy az indítványozott, és már mérsékelt 120,000 frtnyi öszleg megszavazása a közbiztonság érdekében kívánatos, minthogy az állam-polgárok megkínjánk a közbiztonságot.

A ministerium a mult évi budget felévet vette zsinormértékül. Az illető tétel már meg is van terhelve. Az öszleg megszavazásának semmi köze a bizalmi, vagy bizalmatlansági szavazattal. A háznak itt csupán a közbiztonságot kell figyelembe vennie. Erre a minoritás indítványa, és vele az egész belügyi szükséglet elfogadtatott.

A honvédelmi ministerium szükségleténél Czerkawski 500,000 frt rendkívüli öszlegét indítványoz felvételni. Demel ellene van. Rechbauer kiemeli, hogy a tiroli lövészek részére, birodalmi kiadást venni igénybe anomália, minthogy azokra nézve a maguk tartományának törvénye az irányadó. Czerkawski indítványa elvetetett. A honvédelem tételei a bizottság indítványa szerint fogadtattak el; azon módon egy idevonatkozó határozati javaslat.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny”-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak féléves és évnegyedes előfizetéseiket június 20-ig megújítani, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

— **Ó Felsége a Király** elfogadván Horvát B. lemondását, igazságügyérré Bittó Istvánt nevezte ki.

— **A király** helybenhagyta s megerősítette a katonai határvörvidék polgárosítására célzó előterjesztéseket.

— **Rónay Jácintot** Ó Felsége osztálytanácsossá nevezte ki a vallás és közoktatási ministeriumhoz.

— **Szenesített törvények.** A magyar földhitelintézetről, — az első folyamodású bíróságok rendezéséről, — az első folyamodású királyi törvényszékek és a királyi ügyészségről szóló törvényjavaslatok f. évi június hó 9-én láttattak el a legf. szenesítéssel, s fognak legközelebb kihirdetett.

— **A főrendi ház** június 9-iki ülésében ismét elvetette a teleptiményekről szóló törvényjavaslatot.

— **Az urnapi körmenet** Bécsben az idén nagy fényfenn ment végbe, mert a mi mártabb éve nem történt, ugy a király, mint a királyné résztvettek a körmenetben. A király tábornagi egyenruhában volt, s az arany gyapjas rend nagymesteri jelvényeit viselte. A királyné fehér selyem ruhát viselt csipkével, haja feloldva hullámozott alá nyakán, s fejét pompás gyémántok díszíté. A bécsi lapok észrevehették, hogy feltűnően sok magyar főúr vett részt nemzeti öltönyben az ünnepélyes menetben. Koburg Agost herceg, ki a király jobboldalán ment, szintén magyar díszöltönyt viselt. Legjobban bámulták a bécsiek a magyar testőrséget, mely teljes díszben most vonult ki először, s mely pompás ezüsthimzetű vörös egyenruhájában, párduezkacagányaival s toporzékoló pompás paripáival magára vonta mindenki figyelmét. Szt-Istvánnapkor remélhetőleg Budán lesz látható e testőrség.

— **A légszuszvilágítás** beállítására nézve mult szombati ülésében elfogadta a képviselőtestület a kiküldve volt bizottság ajánlatát, e szerint tehát a nagypiac és szélesebb főutczák oszlopra alkalmazott lámpákkal lesznek ellátva. A belvárosban minden 60 lépésre, a vasut-hoz vezető nagyutczákban 80, a külvárosi utczákban minden 100 lépésre lesz egy lámpa. Elmondhatjuk tehát, hogy széles világításunk lesz, mint bármely nagy városnak.

— **Az új járdához** alkalmazandó szürke gránit kockákat, melyek ugyancsak a szombati képviselői ülésben lettek bemutatva, egy újonnan alakult társulat szállítja B.-Hunyad mellől Kis-Sebesről a gr. Bánffyól kibérelt köves helyből, honnan már N.-Váradra és Pestre is tetemes mennyiségben szállítanak ily köveket. Vasutoni szállítása lehetővé teszi, hogy egy ily kockakból rakott

járda négyszeg öle kb. 16 frtba kerül, míg a régi — lágy mésző — járda öle 17 frtba jött. Az átjáróknál azonban ez is drágább, miután 24 frt 40 krba fog kerülni. Legelőször is — még ez év folytán a nagypiaczon gr. Telekyháztól a „Fiskus”-ig terjedő rész fog újra kikövezett, továbbá az átjáró a „Fiskus”-tól a nagypiac-káig. Lesz tehát a légszuszvilágításnak megfelelő járdánk is.

— **A sétatér légszuszszeli világítása** is városi költségen fog beállítatni és eszközöltetni. A lámpák — körülbelül 13 — a főgyalogjárda közepén lesznek felállítva, a „Borjumul”-ba vezető hid elejéig való kiágazással.

— **A vasuton** érkező és onnan beszállított cikkekre kirott új vámilleték, a lefolyt nem egészen három havi időszak alatt 400 frton felit jövedelmezett, és így ezen vámból kb. 2000 frt évi jövedelemre lehet számítani.

— **A városház** erkélyére és homlokzatára is felvesztetik a gázcsövezetet, hogy ünnepélyes alkalmakkor légszuszszel lehessen világítani.

— **Vasárnap** a sétatéri egyet pénztráza javára rendezett szini előadás — a „Szökött katona” — gyér közönség előtt folyt le. A tiszta jövedelem 51 frt.

— **Mihetetlen s mégis igaz.** Lapunk mult számában szólaltunk fel a bornyumáli hid gyalgólta miatt, s már megtörténtek az intézkedések annak kijavítására. Nem dicsérjük azonban lementé előtt a napot, még a bevégezéig sok viz lefolyhat a Szamosan.

— **Színház.** Feuillet „Julia” című drámája szombaton került másodsor előadásra szinpadunkon. E darabot Némethi Irm a ösmertette meg közönségünkkel, ki a czimszerepben átértett és átértett játékkal méltó elősmérést aratott. Kassainé (szintén Juliát játszta) több helyt meglátszott, hogy a Némethi I. Juliája benyomása alatt beszél és mozog, de sem amaz, sem ebben nem közelít meg előde finomságát a azon szin-padi routint, mi Némethi I.-t már a külföldi szinpadokon is sokak fölé emelt. Kovács (Maxim) taps és kihi-vásban részesült. Ugyanez alkalommal lépett föl Des-puez Ágnes francia énekesnő is. Zongorakísérettel énekel a felvonások között: néhány csinos dallamot és egy kettőst Ceresával. Szép mezosoprán hangja általános tetszésben részesült, de más hatást nem tett, mint egy közepes operaénekesnő. Ceresa nemcsak szépen énekel, hanem felhasználta az alkalmat, hogy meggyőzze a közönséget, mennyire messzelátó s mily technikája van a hanggyorgatásban, a mit, közbe legyen mondvá, a hatás kedvéért másra is bízhatott volna legalább a kettős alatt, midőn nemcsak énekel, hanem játszott is.

— **A Felekypár** vendégszereplése alkalmából egy kis végső bérletet nyitott a szinagazgató 8 előadásra. Fekeryné asszony jövő csütörtökön érkezik s szombaton „Howard Katalin”-ban, vasárnap pedig a „Szegény ifjú története”-ben lép fel. Felekypár napnál később érkezik.

— **A „Hilaria dalegylet”** szombaton a Stadler-kertben tartott előadást. Mindamellét is, hogy a borus időjárás sokakat visszatartott a szabadban lefolyt mulatságtól, a kert majdnem szorongásig megtelt és mindenkit kielégített a gondosan öszszállított s jól megoldott program. Ez esti élvezetet Salamon János jól ismert zenekara is nevelte.

— **Halálra ítelt öleb.** Egy elkényesztetett ölebet halálra ítelt ürnője, mert játékközben jól megharapta. A végrehajtó cseléd a volt papgyár melletti nagy gát alá dobta. A hűtelen pincsi már élet-halál között eviczkel, midőn a parton haladó vadász vizslája hirtelen a földköllel mellett terem s azt szárazra aporterizta. A megmentett ölebecske vezető nélkül is haza talált. A cseléd utóbb elbeszélte ürnőjének történetét s mire pincsi előmozdott rejtékéből, kegyelmet nyert és ft tovább is boldogul.

— **Kereskedelmi és iparkamara** fog megnyitni a jövő év elejétől Aradon, melynek hatáskörébe tartoznának: Arad-, Békés-, Csanád-, Zaránd- és Hunyadvármegyék.

— **Az „Ung. Lloyd”** híre szerint G. o. r. o. v. e. közlekedésügyi miniszter csakugyan beadta lemondását. Utódjául a neveztet lap Tisza Lajost, a közmun-katánács alelnökét említi.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Hivatalos.

281—1871. bányauigy.

Hirdetmény.

Az abrubbányai magyar királyi kerületi bányabírószék részéről ezenel közhírre tétetik, miszerint a csik-szent-domokosi rézbánya-társulat csödtömege gondnokságának és hitelező-választmányának 1871. évi aprilis hó 6-ról és 25-ről 210. és 252. szám alatti kérelme folytán, az ezen csödtömeghez tartozó balani bányamű minden nemü tartozékaival u. m. 20 bányamérték, egy határközeg, 3 szabadtatási jogosítvány, lugzó készület, előkészítési műhely, kohozati és verő művek, egy négykövi műmalom, hivatali épület vegytani és kémlelzeti műhelyvel, hivatalnokok és munkások lakházai, raktárok, földbirtok, erdők, favágási és más jogosítványok, az üzem folytatására szükséges éroz és tüzelő anyagok, szerszámok és eszközök stb. s. b. a mint az az 1871. évi január 23-án 42. szám alatti jegyzőkönyv szerént 656,361 forint 67 krban bíróilag megbecsültetett, nyilvánosan elárvereztetni határozatott és annak megejtése végett határnapul folyó évi augusztus 23-ik és október 23-ik napjai tüzetnek ki, mindig délelőt 10 órára a csik-szent-domokosi községben Balánban fekvő művezetőségi irodában.

Erre venni szándékozók azon hozzáadással idéztetnek meg, hogy az árverezésre csak akkor fognak bocsáttatni, ha a becsárnk 8%-át az árverező bizottság kezéhez késpénzben vagy nyilvános állampapirban a napi árfoylam szerént, vagy végre az ezen magyar királyi

kerületi bányabírószék által már felszámított és az idl. csödtrendtartás 17. §. 2—4 pontja alá sorozott előnyös követelésekben és hogy az árverezési feltételeket és leltárt alólirt bíróságnál, a csödtömege gondnokságánál Balánban és a hitelező választmányánál Brassóban, az árverezés alkalmával az árverező bizottságnál, az árverezési feltételeket pedig a szerkesztőségénél is megtekinthetik és másolatban kivehetik és hogy a bányamű a fennebb kiirt tartozékaival a becsárn alól csak is a II-ik határidő napon fog eladattatni.

A magyar királyi kerületi bányabírószéknek Abrubbányán, 1871 évi május 10-én tartott üléséből.

Sz. 2233—1871. p.

Hirdetmény.

Hunyadmegye dévai törvényszéke 1871. márczius hó 21-én 973. sz. a. kibocsáttott hirdetménye kapcsán közhírre teszi, hogy miután győgyi Weinberger Bernádnak 41 frt 75 kr. o. é. tüke és járulékaiból álló követelése fölhaltása végett fedező győgyi Zsurzs Josif (Zásáni) lefoglalt és 800 frta o. é. becsült realitásaira elrendelt első határnapj árverés vevők hiányában meghusolt, az a fennirt végzéssel már kitűzött második határidőben 1871. június hó 26-án d. é. 10 órakor feredő Győgyon a községi előjáróság hivatalos helyiségében meg fog tartatni, midőn az elárverezendő realitások a törvényszékileg már jóvá hagyott árverezési feltételek szerint a legközelebbi ígérvevőnek becsárn alól is eladattak.

Hunyadmegye törvényszékének Déván, 1871. június hó 1-én tartott üléséből.

217

II

Hirdetmény.

Már 1871 június 30-án történik a honvédek segélyezésére rendezett II. magy. királyi nagy államsorsjáték húzása, mely 4338 nyerményt foglal magában ezek között a főnyermény

100.000 frt.

A nyermények főösszege 240,000 frt. A sok nyerményen kívül az által tünik ki még ezen sorsjáték, hogy a nyermények — csak 2/3% illeték levonása mellett már húzás után 14 nappal fizetettnek ki. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Galéne-befőcskendezés.

Gyógyit fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgycső-kifolyást, egy alatt keletkezőt, valamint kifejtett és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs, Bäckerstrasse 12. sz.

Egy üveg ára használati utasítás mellett 3 frt. 70 kr.

Kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál.

(167)

5—24

Ny. Gámán János örökösénél Kolozsvárt.

2—2

1—3 (177)

A gázvilágítási iroda a hid-utczában 298 sz. a. 9-től 11-óráig naponta nyitva van. s kéretnek a t. érdekeltek, hogy gázberendezés iránti jelentéseiket ott megtenni sziveskedjenek.

Kolozsvárt június 4-én 1871. **A gázvilágítási kezelőség.**

4—*

(176)

Uj és kijátszott ZONGORÁK
a legjobb bécsi firmáktól, kezesség mellett a bécsi árban kaphatók
TRISKA FERENCZ.
zongorakereskedőnél
hid-utca 315 szám.
Külgaztásokat alaposan végez, méltányos árért, kezeskedvén azok tartosságairól.

Uj és kijátszott ZONGORÁK
a legjobb bécsi firmáktól, kezesség mellett a bécsi árban kaphatók
TRISKA FERENCZ.
zongorakereskedőnél
hid-utca 315 szám.
Külgaztásokat alaposan végez, méltányos árért, kezeskedvén azok tartosságairól.

(183)

(93)

12—*

Előpataki ásványviz.

Több évi tapasztalat azt tamította, hogy a február és márczius havakban töltött víz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és márczius havaiban a főkutból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi víz és úgy töltessék, hogy a víz minőségére iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetessék.

Lehető hamisítások kikerülése czéljából a raktárból kikerülő üvegek czink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otobán,” közepén pedig „1871” olvashatók. Továbbá örömemre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idén tetemesen leszállíthatom és által ezen jó hatású viznek élvezetét könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazó 7 frt. és a közönség kényelmére újabban készült 25 nagy üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Együttal ajánlom a felügyeletem alatt készült ugy nevezett, **Előpataki hajtó pezsgő porokat** is melyeknek főraktára Brassóban Száva Gerő urnak a „Koronához” címzett gyógyszerháza van.

Dr. Otobán Nándor.